

סיכומי הדף היומי

ת"ר ושונתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שיינדל חיה חוה
גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע
יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

לשמיעת הסיכומים: 0799-379-634

נא להתפלל לרפואת פינחס בן פייגא מרים

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט
ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל
נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

שבת קודש ט"ו ניסן פסח תשע"ז

דף מ"ג ע"א

במעילה יש שליח לדבר עבירה, ולא ילפינן מיניה דיש שליח לדבר עבירה בכל התורה (לפי ב"ש דבשליחות יד לא אמרינן אין שליח לדבר עבירה ולא הוה מעילה ושליחות יד שני כתובין הבאים כאחד דאין מלמדין) - דטביחה ומכירה יש שליח לדבר עבירה, והוה מעילה וטביחה ומכירה ב' כתובין הבאים כאחד ואין מלמדין.

למ"ד שני כתובין הבאים כאחד מלמדין, לא ילפינן ממעילה ושליחות יד (לשיטת ב"ה) או ממעילה וטביחה ומכירה דיש שליח לדבר עבירה בכל התורה - דכתיב בשחוטאי חוץ ד'ם יחשב לאיש ההוא דם שפך' ונכרת האיש ההוא' ההוא ולא שלוחו, ולמ"ד ב' כתובים הבאים כאחד אין מלמדין ההוא למעוטי שנים ואוחזין בסכין, הוא ולא אנוס ולא שוגג ולא מוטעה דפטור.

האומר לשלוחו צא והרוג את הנפש הוא חייב ושולחיו פטור, לשמאי הזקן משום חגי הנביא שולחו חייב, או משום דסבר יש שליח לדבר עבירה דילפינן ממעילה וטביחה ומכירה דשני כתובים הבאים כאחד מלמדין, או דסובר כן רק בשלח שליח להרוג מכח קרא, או דגם שם אין שולחיו חייב אלא מדיני שמים בעונש גדול ולהחולקים שולחיו חייב בעונש קל.

אותו (אוריה החיטי) הרגת בחרב בני עמון, לחגי הנביא דברציחה יש שליח לדבר עבירה, ולהסוברים דאין שליח גם ברציחה פי' הפסוק הוא מה חרב בני עמון אין אתה נענש עליה אף אוריה החתי משום דהיה מורד במלכות.

גם למ"ד יש שליח לדבר עבירה אמר צא בעול את הערוה ואכול את החלב הוא חייב ושולחיו פטור דלא מצינו בכל התורה דזה נהנה וזה מתחייב.

דף מ"ג ע"ב

שליח י"א דאינו נעשה עד דשלוחו של אדם כמותו, וי"א דנעשה עד אפילו אם לא אמר אתה עדי, בין לקידושין ואפילו בגירושין נאמן שמסר לו הגט ולא חיישינן שמה עיניו נתן בה.

לזה שפרע חובו על ידי שלוחים, למ"ד המלוה לחבירו בעדים צריך לפרעו בעדים אין השלוחים נעשים עדים דמסרו לו המעות דנוגעין בעדותן שאם לא יאמרו שמסרו להמלוה אלא החזרנוהו לך אם הלוא מסר להם הכסף לפני עדים יאמר להן הלוא הבו עדים שהחזרתם לי המעות ואם אין לכם עדים פרעוני מה שמסרתי לכם, ולמ"ד א"צ לפרעו בעדים מעיקר הדין נאמנים דפרעם במיגו דהחזירוהו להלוה שהרי אינם

סיכומי התוספות

א. ובמעילה אע"פ דנהנה השליח חייב משלחו ע"י הגבהת השליח, ר"י מסופק באומר לשליח הושט ירך לך של שמן ותהנה מן הסיכה.

דבר המערכת

וידעתם...

הוא נקרא ראש וראשון ונאמרו נקרא ראש וראשון ומועדו נקרא ראש וראשון ואוויו נקרא ראש וראשון ונוחלי נקרא ראש וראשון (יוצרות לפרשת החודש). מועדו נקרא ראש וראשון!

פסח ראש השנה רגלים (ר"ה ד.) חג הפסח הוא הראש - המח של כל המועדים (אוהב ישראל, פסח), לולא חג המצות בכל שנה לא היה אפשרי לאדם להתחזק בהשם (מאור עיניים, מיקץ). בניסן נגאלו ויצאו מקטנות לגדלות ובניסן עתידין להגאל דהיינו בכל שנה ושנה כשבא אותו הזמן יכול לצאת מקטנות לגדלות כמו בפעם הראשון (שם, צו), בפסח נידונין על התבואה (ר"ה ט"ז). פסח הוא חיות של כל השנה (שם). סיפור הגדה נקרא סדר כי זהו סדר לכל השנה (בית אהרן פסח, בשם אביו זצוק"ל) כפי שהוא ליל שימורים כך הוא ביה"כ כל אחד לפי מדריגתו בעבודת ה' (שם פורים, בשם אביו זצוק"ל) בניסן של כל שנה מתחדש דרך חדש בלימוד התורה (בית ישראל, תזריע - החודש תשי"ז, בשם החידושי הרי"ם). יסוד של כל השנה!

הבנין של כל השנה, מפני שכפי עומק היסודות כך הוא חזק הבנין, כפי עומק ובהירות הדעת בחג הפסח (מוח של כל השנה) - וידעתם כי אני ה', כך הוא החיזוק והחיות של כל השנה, משום שמאחר ויש לנו ידיעה ברורה ובהירה איז שוב אין כאן מקום לבלבל ורפיון.

וידעתם

פסח הוא זמן הברית הדעת, יציאת מצרים מודיע לנו שיש בורא ומנהיג לבירה, וידעתם - תכלית הבריאה בשביל מה ומי ברא את העולם - בשביל התורה וישראל שנקראו ראשון, וידעתם תכלית יציאת מצרים - אני ה' אלוהיכם אשר הוצאתיך מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים.

הקב"ה כשנאלמו והוציאנו ממצרים היה להיותנו לו לעבדים וכמקרא שנאמר כי עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים (רבינו יונה ברכות ד').

עבדי הם כיצד?

בשעה שנגלה הקב"ה למשה רבינו ע"ה בהסנה לגלות לו הבשורה טובה שהגיע עת דודים של הגאולה, בישר לו גם תכלית הגאולה "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוהים על ההר הזה" - לאיזה עבודה נתכוון הקב"ה? עיי"ש רש"י קבלת התורה - לימוד התורה.

עמדו ושמעו איך קבלו בני ישראל את הבשורה הטובה כפי שהובא ברבינו נסים סוף מסכת פסחים בשם הגדה:

"בשעה שאמר להם משה תעבדון את האלוהים על ההר הזה, אמרו לו ישראל, משה רבינו: אימתי עבודה זו? אמר להם: לסוף חמשים יום, והיו מוניין כל אחד ואחד לעצמו וכו' חמשים יום לשמחת התורה!"

הפלא ופלא!!! משה רבינו בא לבני ישראל באמצע קושי השיעבוד ומבשר להם בשורת הגאולה ומטרתה, במה שמחו ובמה נתעוררו? בשמחת התורה!!!

"אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ"

תכלית יציאת מצרים תעבדון - בלימוד התורה ושמחת התורה, שמחת התורה הוא ע"י ההתבוננות בתורה והשגתה, וכמ"ש הרמב"ם (ספר המצות מ"ע מ' ג') עפ"י הספרי על הפסוקים "ואהבת את ה' אלוהיך... והיו הדברים האלה" כיצד אהבה ע"י והיו הדברים האלה, דהיינו התבוננות בתורת ה' ושיגה ויתענג בה תכלית התענוג, והוא ע"י ושונתם הכתוב אח"כ וכמו שפירשו חז"ל שיהיו ד"ת מחודדים בפ"ך.

וידעתם - להיות מחודד לדעת מה שלמדו ולהתענג בה - שמחת התורה!! תכלית יצ"מ. ובהפטורה של שבת הגדול כתוב "ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלוהים לאשר לא עבדו" אמרו חז"ל (חגיגה ט'): היינו צדיק היינו עובד אלוהים היינו רשע היינו אשר לא עבדו? אלא אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחת, חזרה על הנלמד כל פעם נוספת הוא זה שהקב"ה קורא עבדי הם! פסח הוא חג החינוך אך לא רק לבנו אלא אף לעצמנו, מתחדשים בלימוד התורה לחדד ולחזור על הלימוד, לא ממתנים עד אחר החג רק מתחילים מיד עם קבלת עול מלכותו בליל הסדר.

סדר הגדה של פסח מה היא?

לא מספרים סיפור יצ"מ בדרך סיפור בעלמא, אלא בדרך של לימוד התורה, שואלים ודורשים ומפרשים פסוקי התורה של פרשת כי תבוא העוסקת מענין יצ"מ.

והגדת לבני - ושונתם לבנין, פה סח - מחודדים בפ"ך, להיות בכלל החכם הרוצה לדעת הכל בברור, ולא בכלל אלו האומרים מה העבודה הזאת.

סדר לכל השנה, סדר ואופן הלימוד לכל השנה.

תכלית יציאת מצרים למען תהיה תורת ה' בפ"ך - מחודדים בפ"ך!

צריכים לפרוע לו בעדים², ואחר שתקנו שבועת היסת הויין נוגעין בעדותן דאם יאמרו החזרנו לך המעות צריכים לישבע³. קטנה ונערה המאורסה לחכמים היא ואביה מקבלין את גיטה, (עי' המשך הסוגיא משום דיד אביה היא) לרבי יהודה אין שתי ידיים זכות בגוף אחד אלא אביה מקבל ולא היא, ומן הנשואין דווקא היא ולא אביה שהרי כבר יצאה מרשות אביה.

כל שאינה יכולה לשמור את גיטה אינה יכולה להתגרש אפילו על ידי אביה דהא שוטה היא ונתמעט מקרא דכתיב 'ושלחה מביתו' דדווקא מי שמשלחה ואינה חוזרת יכולה להתגרש⁴.

יום ראשון פרשת אחרי - ט"ז ניסן - א' דחיה"מ פסח תשע"ז

דף מ"ד ע"א

קבלת קידושי נערה, לריש לקיש כשם דפליגי רבי יהודה וחכמים בגיטין כך פליגי בקידושין מכח הקש קידושין לגיטין דכתיב 'ויצאה והייתה' ולכן לחכמים בין היא בין אביה מקבלין קידושיה⁵, ולרבי יהודה רק אביה מקבל קידושיה, לרבי יוחנן לכו"ע רק אביה מקבל קידושיה, וכן נמנו וגמרו כל החבורות בבית המדרש.

טעמו של רבי יוחנן לחלק בין גיטין לקידושין ובקידושין רק אביה מקבל קידושיה, ללישנא קמא דווקא בגירושין גם היא יכולה לקבל גיטה דאביה ניחא ליה שתקבל גיטה כיון דעל ידי זה מכנסת את עצמה לרשותה משא"כ קידושין דהיא מפקעת עצמה מרשותו ואינו ניחא ליה שתקבל, ללישנא בתרא דווקא בגירושין דנעשה בעל כרחך לא בעינן דעת האב, משא"כ קידושין דבעינן דעת האב משום דבעינן דעת המקנה אינה יכולה לקבל בלי דעתו שהתורה זיכתה לו הזכות קידושין.

העושה מאמר ביבמתו שלא מדעתה, לרבי קנה כדמצינו דביאה ביבמה קונה בעל כרחה, ואפילו לרבי יהודה דאין נערה יכולה לקבל קידושין בלי דעת אביה עושה בה מאמר שלא לדעת אביה דשאני יבמה שזקוקה לו, לחכמים מאמר אינו קונה בע"כ כשם דכל קידושין צריך דעתה.

חמשה תובעין אותו תן לנו פקדון שיש בידך ונשבע שאין לו בידו אם אמר שבועה א' כללי לכולם אינו חייב אלא קרבן אשם א', ואם נשבע שבועות פרטיות לכל א' חייב קרבן על כל שבועה, לרבי יהודה אם אמר שבועה לא לך לא לך הוי פרט, לרבי אליעזר אם אמר שבועה בתחלה ואח"כ אמר לא לך ולא לך שבועה הוה כלל ואם אמר שבועה בסוף הוי פרט, לר"ש לא מהוי פרט עד שיאמר שבועה לכל א', וכן לענין קידושין אם קידשה בכמה תמרים ואין שוה פרוטה בכל א' אלא בין כולם תלוי אם לא לשון כללי על כל הפרוטות כולם מצטרפים לשוה פרוטה.

דף מ"ד ע"ב

נערה שיש לה אב לדעת רבנן דמקבלת גיטה וקידושיה היינו משום דהיא יד אביה ולא חצירו, דהויא חצר המשתמרת שלא לדעתו וחצר מהני רק משום דסתם חצר משתמרת על

פי בעלים.

אין נערה עושה שליח לקבל גיטה וקידושיה דאין ידה אלימא כיד אביה שהיא יכולה לעשות שליח, ואם אין לה אב יכולה לעשות שליח.

קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה לרב ושמואל צריכה גט שמא נתרצה האב בקידושין, וכיון שצריכה גט יאמר דגרשותו היא ואם יקדש אחותה יאמר דאחות גרושתו היא ואין קידושין תופסין בה, ושמא לא נתרצה אביה ואינה מקודשת לכן צריכה גם מיאון שידע שאינה גרושתו, לאיכא דאמרי בדעת עולא אפילו מיאון אינה צריכה שאין מעשה קטנה כלום אפילו שידכו⁶, ועי' מ"ה: דעת רבינא.

קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה דלרב ושמואל חיישינן שמא נתרצה האב, לרב נחמן היינו רק אם שידכו לפני כן דאז איכא לספוקי שמא נתרצה כששמע והווי להו קידושין למפרע, וללישנא קמא היינו דעת עולא ורב ושמואל סוברים דגם אם לא שידכו חיישינן שמא נתרצה האב.

השיאה אביה ונתארמלה או נתגרשה בקטנותה הרי היא יתומה בחיי אביה ואחרי כן קדשה את עצמה דיי לה במיאון דתקנו רבנן נשואין לקטנה שאין לה אב שלא ינהגו בה מנהג הפקר.

יום שני פרשת אחרי - י"ז ניסן - ב' דחיה"מ פסח תשע"ז

דף מ"ה ע"א

האב יכול למכור בתו לאמה אע"פ שהיא אלמנה לכהן גדול או גרושה לכהן הדיוט כיון דקידושי יעוד תופסין בחייבי לאוין, ואע"פ שאינו יכול למכור בתו לשפחות אחר שקבל בה פעם קידושין משכחת לה שמכרה לאמה והאדון יעדה דלפי רבי יוסי בר יהודה מעות הראשונות שקיבל האב לאו לקידושין ניתנו אלא האדון מיעדה כפרוטת פעולה שיש לו עליה.

נתקדשה שלא לדעת אביה ומת המקדש ונפלה לפני אחיו ליבום ועשה בה מאמר צריכה גט שמא נתרצה האב לקידושי שני, וצריכה חליצה שמא נתרצה האב לקידושי הראשון, וכיון שהיא צריכה גט ויאמר דאם יקדש אחותה אינה צריכה גט משום דהיא אחות גרושתו לכן צריכה גם מיאון, לא עשה בה מאמר אינה צריכה אלא חליצה שמא נתרצה לקידושי הראשון, אבל מיאון אינה צריכה דלא יאמרו דאין קידושין תופסין באחות זקוקתו, דהכל יודעין דאחות זקוקתו אסור רק מדרבנן.

דף מ"ה ע"ב

לרבינא קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה לא חיישינן שמא נתרצה האב (דלא כרב ושמואל בדף מ"ד:;) וכן אב שקידש אשה לבנו לא חיישינן לקידושין שאין הבן ברשות אביו לקדש לו אשה שלא בשליחותו, ולא חיישינן שמא עשאו שליח או שמא גילה דעתו לפני כן שהוא חפץ בה, אבל לרב ושמואל דחיישינן שמא נתרצה האב לקידושי בתו חוששין גם שמא גילה הבן דעתו שהוא חפץ וזכין לאדם שלא בפניו⁷.

סיכומי התוספות

1. דבטענה לפטור גם בשני עדים אמרינן מיגו.
2. ואינם נאמנים גם אחר שנשבעו כיון דאינם נאמנים ע"פ דיבורם בלי שבועה.
3. לרש"י ה"ה קטנה שאינה יכולה לשמור גיטה, ולר"ת גם שוטה יכולה להתגרש ע"י אביה, וגם למ"ד בירושלמי דשוטה אינה מתגרשת מדרבנן משום גרירה ולכן אפילו עתים חכמה אינה יכולה להתגרש היינו דווקא גדולה אבל קטנה מתגרשת דאביה שומרה.
4. דמקשינן בכל מה שנוכל, אבל קטנה אינה יכולה לקבל קידושיה אע"פ שמקבל גיטה.
5. וה"ה נערה לדעת רבי יהודה, ולרבי יוחנן גם לדעת חכמים.
6. לתוס' עולא מודה בשידכו.
7. הלכה כרבינא. קטנה שהלך בעלה למדינת הים לשאילתות יכולה להתקדש מדרבנן וכ"פ ר"ת ולר' מנחם מיוני אסור לקיימה שמא יקדשנה אביה במקום שהוא.

אפילו למד דחיישינן שמא נתרצה היינו רק אם נתקדשה דרך כבוד ולא דרך בזיון כגון אם נתקדשה בשוק או באגודה קטנה של ירק.

איש שהסכים לאשתו לקדש בתם לקרובה ועשו סעודה לחיבת חיתון וזימנו קרוביהן ובאמצע הסעודה קיבלה הבת קידושין מקרוביו לא חיישינן שנתרצה האב, לאביי משום שארית ישראל לא יעשו עולה דאינו חוזר מדיבורו, לרבא דאין אדם טורח בסעודה ומפסידה, ונפק"מ אם לא עשה סעודה.

נתקדשה לדעת אביה והלך אביה למדינת הים ונישאת להארוס לרב אוכלת בתרומה כל זמן שלא בא אביה ומיחה כיון דהקידושין היה לדעתו רוצה גם בחופתה, ודווקא לענין תרומה דמדאורייתא ארוסה אוכלת בתרומה, אבל אם מתה אין הארוס יורשה דמדאורייתא יורש רק אשתו נשואה דכתיב 'שאריו', לרב אסי גם אינה אוכלת בתרומה.

נתקדשה לדעת אביה ונישאת שלא לדעתו בפני אביה, לרב הונא אינה אוכלת גם לרב דאוכלת בנישאת שלא בפניו, דזה דשותק משום דכועס, לרב ירמיה בר אבא אוכלת גם לרב אסי דאינה אוכלת בנישאת שלא בפניו כיון דשתק נתרצה.

נתקדשה שלא לדעת אביה ונישאת שלא לדעתו בפניו לרב הונא אוכלת דכולי האי לא היה שותק, ואו דהפקיר זכותו שיש לו בה או דשתיקתו הוה הודאה.

יום שלישי פרשת אחרי - י"ח ניסן - ג' דחזה"מ פסח תשע"ו

דף מ"ו ע"א

קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה לרב גם היא יכולה לעכב קודם שיתרצה האב ותו לא מהני ריצוי האב, וכן מצינו במפתה נערה לאישות דבין אביה בין היא יכולה למאן מריבוי קרא דכתיב 'אם מאן ימאן אביה', לרב אסי אביה יכול לעכב ולא היא וקרא דאם מאן ימאן מיירי שפיתה שלא לשם אישות וקרא אשמועינן שמשלם קנס כמפותה.

המפתה את הבתולה צריכה הימנו קידושין דכתיב 'מהר ימהרנה לו לאשה' גם אם פיתה לשום אישות צריכה קידושין אח"כ לדעת אביה.

האומר לאשה התקדשי לי בתמרה זו התקדשי לי בזו לפי ר"ש נחשב כל תמרה לקידושין בפני עצמן ואינם מצטרפים ולכן אם יש שוה פרוטה באחד מהן מקודשת, ואם אמר בזו ובזו ובזו אם יש שוה פרוטה בין כולם מקודשת.

קידשה בתמרה שאין בה שוה פרוטה אינה מקודשת אפילו אכלת מיד ולא אמרינן דגלתה בזה שהיא חפיצה בהן וגמרה ומקנה נפשה.

התקדשי בתמרה זו וזו ואכלה הראשונה לפני שגמר ליתן כולם אפילו שוה פרוטה אינה מקודשת דהראשונה מלוה היא והמקדש במלוה אינה מקודשת, ואם יש באחרונה שוה פרוטה מקודשת דהמקדש במלוה ופרוטה דעתה להתקדש עם הפרוטה.

דף מ"ו ע"ב

קידושין שאינם חלים אין המעות מתנה אלא פקדון הם וחוזרים, ולכן המקדש בתמרות ואמר בזו וזו ואכלה הראשונה לפני שגמר ליתן כולם אע"פ שהיה שוה פרוטה אינה מקודשת

דהוה מלוה דאילו הייתה מתנה כיון דנתנו לשם קידושין מקודשת.

המקדש אחותו לרב מעות חוזרים דיודע שאין קידושין תופסין באחותו וגמר ונתן לשם פקדון ולא אמר דנותן לשם פקדון סבר דלא תקבלם, לשמואל מעות מתנה דיודע שאין קידושין תופסין בה וגמר ונתן לשם מתנה ולא אמר דנותנם לשם מתנה דמתביישת לקבלם לשם כך.

המפריש חלתו קמח אינו חלה דכתיב 'ראשית עריסותיכם' וגזל ביד כהן אם אינו מחזירה, אע"פ שישראל הנותנו יודע שאין מפרישין חלה מקמח וגמר ונתנו לשם מתנה לשמואל דהמקדש אחותו מעות מתנה, גזירה שמא יצטרפו הכהן לעוד קמח פחות מכשיעור ויסבור שנתקן עיסתו, דיאמר דהא דאין מפרישין חלה מקמח היינו משום טירחה דכהן והוא מוחל על טירחתו, או דישראל הנותנו יסבור כן וסבר שתיקן עיסתו.

התורם מנקוב על אינו נקוב דהפריש מן החיוב על הפטור תרומה היא ואין הכהן חייב להחזירה, ולא תאכלו הכהן דטבל הוא שהפרישו בשביל דבר פטור, ואינו דומה לחלת קמח דצריך להחזיר כיון דנקוב ואינו נקוב שני כלים שונים הם וישמע ויחזור ויתרום משא"כ פסול דחלת קמח דאותו כלי הוא.

התורם מאינו נקוב על הנקוב דהוה מן הפטור על החיוב תרומה ויחזור ויתרום מן הנקוב.

התורם קישות ונמצאת מרה אבטיח ונמצאת סרוח הוי תרומה, דכתיב 'ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו', משמע דהתורם מן הרעה על יפה הוי תרומה ולכן יש נשיאת חטא ויחזור ויתרום.

יום רביעי פרשת אחרי - י"ט ניסן - ד' דחזה"מ פסח תשע"ו

דף מ"ז ע"א

התקדשי לי בפירות אלו והיה בין כולם שוה פרוטה מקודשת, אפילו אוכלת הראשונה לפני שנתן לה כולם דמשנגמר דיבורו הקנם לה בתורת קידושין ואכלה משלה.

התקדשי לי בזו ובזו ובזו לת"ק הוי לשון כללא ואם יש שוה פרוטה בין כולם מקודשת, הייתה אוכלת אחת אחת אם יש שוה פרוטה באחרונה מקודשת, בזו בזו הוי פרטא ואם יש באחת מהן שוה פרוטה מקודשת, לרבי גם בזו ובזו הוי פרטא.

המקדש במלוה אינה מקודשת אפילו ישנה חלק מן המעות בעין דהלוה רשאי להוציאה בהוצאה ואינו חייב להעמידה בעיסקא והוה כבר שלה.

התקדשי לי במנה ונמצא חסר דינר ואמר לה הרי הוא עלי מלוה נחלקו התנאים אם אינה מקודשת דמתביישת לתובעו ולא סמכה דעתה על הקידושין או לא, ובמכר לכו"ע קנה דאין המוכר מתבייש מן הקונה, ואם אמר התקדשי במנה ונתן דינר לכו"ע מקודשת וישלים כיון דלא קיבלה אלא דינר אינה מתביישת לתבעו.

התקדשי לי בפקדון שיש לי בידך והלכה ומצאתו שנגנב או נאבד אם נשתייר הימנו שוה פרוטה מקודשת.

דף מ"ז ע"ב

התקדשי לי ועדיין לא הוציאה כלום מן המעות לת"ק אינה

סיכומי התוספות

ט. אפילו הבעל מחוזק בנכסיה.

י. לתוס' יכולה לעכב גם אחר שנתרצה האב דלא היה מתרצה אם היה יודע דמעכבה.

יא. ואין הבעה"ב חייב להפריש עוד משאינו נקוב.

מקודשת דברשות הלוה היא ואין המלוה יכול לחזור ולתובעה, לרבי שמעון בן אלעזר בשם ר"מ מלוה ברשות המלוה לחזרה היא ולכן יכול לקדשה בו, ולרבנן לדעת רשב"א הוא הדין דאינו ברשות הלוה לחיוב אונסין, ולרבה נהי דהמלוה יכול לחזור בו אבל הוא ברשות הלוה לחיוב אונסין.

השואל קורדום מחבירו אם לא ביקע בו לא היא חזקה להשתמש בו והמשאיל יכול לחזור בו^{יב}, גם למ"ד דבמלוה אינו יכול לחזור בו שאני מלוה דהלוהו על דעת דרשאי הלוה להוציאו מיד ויחזור לו מעות אחרים, מה שאין כן שאלה דצריך להחזירו בעין.

המקדש אשה בשטר חוב שיש לו על אחרים - לר"מ מקודשת^{יג}, לחכמים אינה מקודשת, או דנחלקו דר"מ סובר כדעת רבי דשטר נקנית במסירה^{יד}, לחכמים המוכר שטר חוב לא קנה עד שיכתוב שטר מכירה שמוכר לו השטר וגם ימסור השטר חוב ולכן אינה מקודשת במה שמסר לה השטר, או דלכו"ע צריך לכתוב שטר קנין על השטר ומיירי שלא כתב בתוך השטר קני לך וכל שעבודיה דלר"מ מקודשת דאין צריך לכתבו ולחכמים אינה מקודשת דצריך לכתבו וכן דעת רב פפא, או דלכו"ע סברי כרב פפא רק לר"מ המוכר שטר חוב לחבירו אינו יכול למחלו וסמכה דעתה על חוב של השטר, וחכמים סברי כשמואל דהמוכר יכול למחול ואפילו יורש המלוה יכול למחול^{טו}, ולכן לא סמכה דעתה ואינה מקודשת, או לכו"ע יכול למחול ונחלקו דלר"מ אשה סומכת דעת שבעלה המלוה לא ימחול החוב דלא יעזוב אותה וימחול לאחרים אבל לוקח קרקע ומשלם עם שטר חוב שיש לו על אחרים אין המוכר סומך דעת, לחכמים גם אשה אינה סומכת דעתה.

יום המישי פרשת אחרי - כ"א ניסן - ה' דחזה"מ פסח תשע"ז

דף מ"ח ע"א

האומר לחבירו מנה לי בידך תנהו לפלוני אם אמר לו כן במעמד המקבל קנה המקבל מדרבנן, ולכן אם קידשה אשה בקנין מעמד שלשתן הרי היא מקודשת, לר"מ אפילו אם המנה הוא מלוה, לחכמים מעמד שלשתן מהני בפקדון ולא במלוה^{טז}.

התקדשי לי בשטר לר"מ אינה מקודשת, לרבי אלעזר מקודשת, לחכמים שמיין הנייר אם יש בו שוה פרוטה מקודשת, ביאור פלוגתתם: או דנחלקו דקידשה בשטר קידושין בעדי מסירה בלי עדי חתימה לר"מ אינה מקודשת דסובר דעדי חתימה משוי להו שטר, ואפילו אם השטר שוה פרוטה אינה מקודשת דאין דעתה להתקדש בפרוטת הנייר אלא במה שכתב בה, לרבי אלעזר עדי מסירה עושים השטר, חכמים מספקא אם עדי חתימה כרתי או עדי מסירה, ואם הנייר שוה פרוטה מקודשת דסברי דדעתה גם על הנייר ואם לאו הוה ספק קידושין, או דנחלקו בשטר קידושין שכתבו שלא לשמה ונחלקו אם מקשינן שטר קידושין לגט מהקש ויצאה והייתה דבעינן לשמה, או דלכו"ע בעינן לשמה ונחלקו אם כתבו שלא לדעתה אם מקשינן לגט דלא בעינן דעתה או דכשם דבגט בעינן דעת מקנה דהוא הבעל לכן גם בקידושין

בעינן דעתה.

דף מ"ח ע"ב

נתן לו זהב ואמרה עשה לי תכשיטים ואקדש אני לך בשכר פעולתך כיון שעשאת לר"מ מקודשת לחכמים אינה מקודשת, ביאור פלוגתתם: או דר"מ סובר דאין חיוב בתשלום השכירות אלא כשמחזירין לה ואין עליה חיוב לפני כן ובאותו שעה מחלו אצלה לשם קידושין, וחכמים סוברים דישנה לחיוב שכירות מתחלת המלאכה עד הסוף והחוב הוא מלוה והמקדש במלוה אינה מקודשת, או דלכו"ע ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף, והכא התנה להיות קבלן דאינו חייב אלא בסוף ולר"מ אומן קונה בשבח כלי דבזה שהשביח הזהב ועשה ממנו כלי זכה בה וכשמחזירה לה יכול לקדשה בה, לחכמים אין אומן קונה בשבח כלי, או דלכו"ע אין אומן קונה בשבח כלי והוה כשאר חיוב שכירות דישנה מתחלה ועד סוף ומיירי שהוסיף זהב משלו, לר"מ מקודשת דהמקדש במלוה ופרוטה דעתה להתקדש עם הפרוטה לחכמים דעתה להתקדש עם המלוה^{יז}.

התקדש לי בכוס זה של יין ונמצא דבש, דבש ונמצא יין, בדינר זה של כסף ונמצא זהב, זהב ונמצא כסף, על מנת שאני עשיר ונמצא עני, עני ונמצא עשיר אינה מקודשת, אפילו הטעה לשבח דאיכא דלא ניחא לה בכך.

התקדשי לי בכוס זה, אם יש בו מים לא הייתה דעתה אלא על הכלי ואם יש בו שוה פרוטה מקודשת, היה בו יין דעתה להתקדש במה שבתוכו ולא בו, היה בו ציר דגים וי"א שמן דעתה להתקדש בשניהם, ואם יש בין שניהם שוה פרוטה מקודשת.

אמר לשלוחו הלוני דינר של כסף ולך וקדש לי בו אשה פלונית ולזה של זהב לאביי לת"ק אינה מקודשת דבקפידה אמר של כסף ולא של זהב לר"ש מקודשת דכוונתו היה אם אינך יכול ללוות של זהב לזה של כסף.

אמרה היא לשלוחה צא וקבל לי קדושי מפלוני שאמר לי התקדשי לי בדינר של כסף ונתן לו של זהב, לרבא לת"ק אינה מקודשת דקפידה היא, לר"ש מקודשת.

יום שישי פרשת אחרי - כ"א ניסן - שביעי של פסח תשע"ז

דף מ"ט ע"א

גט פשוט שני עדי חותמין בתוכו מקושר שלשה עדי חותמין מאחוריו על הקשרים, פשוט שחתמו מאחוריו ומקושר שחתמו בתוכו פסול שלא נעשו כתקון חכמים, ואינו יכול לעשות מקושר לפשוט בזה שלא יקושר הקשרים דאין כותבין זמן של מקושר אלא משנה שלאחריה, לרבי חנינא בן גמליאל מקושר שחתמו בתוכו כשר שיכול לעשותו פשוט.

במקום שנהגין לעשות גט פשוט ואמר לעדיו לכתוב ולחתום לו גט ועשהו מקושר או במקום שנהגו לעשות מקושר ועשו לו פשוט פסול דמקפיד הוא בכך, ובמקום שנהגו לעשות שניהם ואמר שיעשו לו פשוט ועשו לו מקושר לת"ק הקפיד ורצה דווקא פשוט, לרשב"ג אינו קפידה דנתכוון לומר דדיי לו בפשוט.

סיכומי התוספות

יב. מיהו השואל חייב באונסין.

יג. דנתן לה דבר חדש משא"כ מלוה דידה.

יד. ואין הלכה כרבי.

טו. דמכירת שטר היא רק מדרבנן.

טז. הקנה לו המלוה במעמד שלשתן תו אינו יכול למחלו.

יז. להלכה ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף, ומ"מ אינה משתלמת אלא לבסוף.

האשה שאמרה התקבל לי גט ממקום פלוני וקבל לה ממקום אחר פסול דקפידה היא, רבי אליעזר מכשיר דמראה מקום הוא לו.

רבי שמעון דסובר שאם הטעה אותה לשבח מקודשת דמראה מקום הוא לה היינו דווקא בשבח ממון דמסתמא ניחא לה אבל בשבח יוחסין לא כגון על מנת שאני כהן ונמצא לוי, לוי ונמצא כהן, נתין ונמצא ממזר, ממזר ונמצא נתין, דלא ניחא לה בשבחו מפני שהוא מתגאה עליה, וכן אם אמר על מנת שאין לי שפחה חשובה ויש לו כיון דהיא מצויה לספר עם שכינותיה ותתן אותי ללעג ולקלס בפייהם.

המתרגם פסוק כצורתו ומחסר מה שהוסיף אונקלוס הרי זה בדאי, והמוסיף הרי זה מחרף ומגדף.

דף מ"ט ע"ב

על מנת שאני קריינא לת"ק היינו שקרא ג' פסוקים בבית הכנסת, לרבי יהודה גם תירגם עם אונקלוס, קרא אנא עד דקרא תורה נביאים וכתובים בדקדוק, על מנת שאני שונה לחזקיה היינו הלכה למשה מסיני, לרבי יוחנן היינו מדרש תורה דהוא ספרא וספרי, ע"מ שתנא אנא דתני הילכתא ספרא ספרי תוספתא, ע"מ שאני תלמיד כל ששואלין אותו באחד מן המקומות דבר אחד בתלמודו ואומרם ואפילו במסכת כלה, ע"מ שאני חכם כל ששואלין אותו מילתא דתליא בסברא בכל מקום ואומרה, ע"מ שאני גיבור כל שחביריו מתיראין ממנו מפני גבורתו, ע"מ שאני עשיר כל שבני עירו מכבדים אותו מפני עושרו, ע"מ שאני צדיק אפילו רשע גמור מקודשת שמא הרהר בתשובה בדעתו, ע"מ שאני רשע אפילו צדיק גמור מקודשת שמא הרהר דבר עכו"ם בדעתו.

עשרה קבים חכמה דתורה ודרך ארץ ירדו לעולם ט' נטלה ארץ ישראל ואחד כל העולם, י' קבים יופי ט' נטלה ירושלים, ט' קבים עשירות ט' נטלה רומי, י' קבים עניות ט' לקחה בבל, י' קבים גסות ט' נטלה עילם, י' קבים גבורה ט' נטלו פרסיים, י' קבים כנים ט' נטלה מדי, י' קבים כשפים ט' נטלו מצרים, י' קבים נגעים ט' נטלו חזרים, י' קבים זנות ט' נטלה ערביא, י' קבים עזות ט' נטלה מישון, י' קבים שיחה ט' נטלו נשים, י' קבים שכרות ט' נטלו כושים, י' קבים שינה ט' נטלו עבדים.

חנופה וגסות ירדו לבבל משום הלכה גסות לעילם, וסימן לגסות עניות דתורה דמתוך גסותו אין משמש כל צרכו ואין מחזר על שמועתו, ולכן עילם זכה ללמוד ולא ללמד.

על מנת שאני כהן ונמצא לוי, לוי ונמצא כהן, נתין ונמצא ממזר, ממזר ונמצא נתין, בן עיר ונמצא בן כרך, בן כרך ונמצא בן עיר, ע"מ שביתי קרוב למרחץ ונמצא רחוק, רחוק ונמצא קרוב, על מנת שיש לו בת או שפחה מגודלת ואין לו, ע"מ שאין לו ויש לו, ע"מ שאין לו בנים ויש לו, ע"מ שיש לו ואין לו, אע"פ שאמרה בלבי היה להתקדש לו אינה מקודשת, וכן היא שהטעתו.

שיבת קודש פרשת אחרי - כ"ב ניסן תשע"ו

דף נ' ע"א

דברים שבלב אינם דברים אע"פ שמאמינים אותו שכך היה

בלבו, וכדתנן דהאומר לשלוחו קנה לי במעות שבחלון מן השוק, והיו שם מעות של הקדש ושגג בעל הבית וסבר שהן חולין בעל הבית מעל דהשליח עשה שליחותו, אע"פ שאמר בעל הבית לא היה בלבי שתביא לי מכיס זה אלא מכיס אחר, והיינו משום דדברים שבלב אינם דברים, ולא משום דתלינן דמשקר כדי לפטור עצמו מקרבן דאילו כן היה יכול לומר שנזכרתי לאחר שלקחת המעות לפני שהוצאתם בשוק".

המוכר קרקעותיו על דעת לעלות לארץ ישראל ונאנס ולא עלה אע"פ שראינו שטורח לעלות כיון דלא פירש בשעת המכירה דמוכרו על דעת כן הויין דברים שבלב ואינם דברים, ואילו פירש בשעת המכירה דמוכרו על דעת כן המכר בטל".

'יקריב אותו' יתור הוא לדרוש דהנודר להביא קרבן כופין אותו עד שיאמר רוצה אני כדכתיב 'לרצונו', וכן באלו שכופין להוציא בגיטי נשים ושחרורי עבדים.

מכר נכסיו ופירש משום דעולה לארץ ישראל ועלה ולא הסתדר שם מפני חוסר מזונות או חוסר דירה, ללישנא קמא בדעת רבא כיון דמכר ע"ד לעלות לארץ ישראל היינו ע"ד שיהא יכול לדור שם ונתבטל המכירה, ללישנא בתרא כיון שעלה לארץ ישראל נתקיימה המכירה.

מכר נכסיו ופירש ע"ד לעלות לארץ ישראל ולבסוף לא עלה, ללישנא קמא רב אשי אמר דלא בטלה המכירה משום דעדיין יכול לעלות, ללישנא בתרא אמר מי אנסו שלא לעלות, ונפק"מ דאם שמע שיש לסטים בדרך דלישנא בתרא בטלה המכירה שהרי יש לו אונס.

האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה פלונית במקום פלוני וקידשה במקום אחר אינה מקודשת דשם יש לו אוהבים שימחו באותן המדברים עליו בפניה, הרי היא במקום פלוני וקדשה במקום אחר מקודשת דאינו מקפיד, וכן בגיטין אם אמר לגרשה במקום פלוני קפידה הוא דדווקא באותו מקום אינו מקפיד להתבזות.

המקדש אשה על מנת שאין עליה נדרים או מומין ונמצאו עליה אינה מקודשת, כנסה סתם ונמצאו תצא שלא בכתובה, כל המומין הפוסלים בכהנים פוסלים בנשים.

המקדש שתי נשים בשוה פרוטה או אשה בפחות משוה פרוטה או קטן שקידש אע"פ ששלח סבלנות לאחר מכאן אינה מקודשת שמחמת קידושין הראשונים שלח.

דף נ' ע"ב

מי ששידך באשה ונתרצית וקדם ושלח סבלנות בעדים לרב הונא ורבה חוששין ששלחו לשם קידושין, ואם נתקדשה לאחר צריכה גט מן הראשון, לאביי לא חיישינן, לרב פפא במקומות ששולחין סבלנות אחר קידושין חוששין ששלחו לשם קידושין, אפילו יש מיעוט דשולחין סבלנות לפני קידושין, ובמקומות ששולחין סבלנות לפני הקידושין אין חוששין.

מצאו שטר כתובה ואין ידוע שנתקדשה לרבא לא חיישינן דנתקדשה לו, לרב אשי במקומות דמקדשין ואח"כ כתבין כתובה חוששין לקידושין, אפילו אם לא שכיח סופר באותו מקום לא חיישינן שמא מצא סופר ולכן קדם לכתוב קודם

סיכומי התוספות

יח. אם אמר מזיד הייתי - לתי"א' בתוס' אינו נאמן לפטור עצמו מקרבן, לתי"ב' נאמן.
יט. אע"פ שלא כפל לתנאו, לרשב"ם דלא בעינן תנאי כפול אלא באיסור ולא בממון, לר"י דאנן סהדי דע"ד כן מכר, ויש דברים דמהני גם אם לא אמר כלל כגון הכותב כל נכסיו לאחרים ושמע שיש לו בן דהמתנה בטלה, והכותב כל נכסיו לאשתו דלא עשאה אלא אפטרופא.
כ. ולתוס' אין חוששין ששלחו לשם קידושין כיון דלא דיבר בעסקי קידושין אלא חוששין שקידשה לפני כן.
כא. לר"ח אם מיעוט מקדשין והדר מסבלי חוששין למיעוטא לחומרא.

המקדש אשה ובתה או אשה ואחותה כאחת שניהן אינן מקודשות, מכח סברא דכל שאינו חל בזה אחר זה גם בבת אחת אינו חל.

יום ראשון פרשת קדושים - כ"ג ניסן תשע"ו

דף נ"א ע"א

המעשר פירותיו אחד מחמשה - מעשרותיו מקולקלים דטבל וחולין מעורבין זה בזה, ופירותיו מתקנים אע"פ שאינו יכול להרבות על המעשר אחר שכבר הפריש מעשר, אעפ"כ חל בבת אחת כיון שיכול להפריש חציי חטים לכן כשהפריש יותר מכשיעור יכול המעשר לחול על כל חטה לפי חשבון.

המעשר בהמתיו ויצא שנים וקראו עשירי, עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה אע"פ שאי אפשר להפריש עשירי זה אחר זה אעפ"כ חל בבת אחת, דילפינן מפסוק דמעשר חל בטעות אם קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי דשלשתן מקודשין, ולכן גם כשקרא לשניהם עשירי בבת אחת לא הפסיד עשירי את שמו.

תודה שנזבחה על שמונים חלות במקום ארבעים אם נתכוון שיקדשו רק ארבעים לא נתקדשו אלא ארבעים מתוך השמונים, לא יקדשו ארבעים אלא אם יקדשו שמונים כולם לא נתקדשו דכל שאינו בזה אחר זה גם בבת אחת אינו, אם אין ידוע כוונתו לחזקה לא נתכוון אלא לארבעים מתוך שמונים והביא עוד ארבעים לאחריות אם יאבדו, לרבי יוחנן כולם לא נתקדשו דנתכוון להביא קרבן גדול.

המקדש אחת בין אשה ובתה או אחת משתי אחיות ולא פירש איזה קידש והוי קידושין שאין מסורים לביאה משום אשה ובתה או שמה היא אחות אשתו, לאביי הוי קידושין, לרבא לא הוי קידושין דכתיב 'כי יקח איש אשה ובעלה' כי יקח היינו קידושי כסף ובעלה דבעינן קידושין הראוי לביאה^{כב}, והלכה כאביי.

הנותן מתנות לנולד ולעובר שבמעי אמו יחד כיון דאין העובר קונה גם הנולד אינו קונה שלא הקנה לזה בלי זה.

אמר לחמש נשים כולכם מקודשות לי בכלכלה זו והיו ביניהן שתי אחיות כיון דאין האחיות מקודשות דכל שאינו בזה אחר זה גם בבת אחת אינו לכן גם שאר הנשים אינן מקודשות, ואם אמר אחת מכם מקודשת לי לשיטת אביי דקידושין שאין מסורים לביאה הוי קידושין כולם בכלל ספק קידושין, לרבא שאר הנשים הן בכלל הספק אבל האחיות אינן בכלל הספק דקידושי האחיות הויין קידושין שאין מסורים לביאה, ואם אמר הראויה לביאה תתקדש לי גם לאביי אין האחיות בכלל הספק.

המקדש את בתו סתם אין הבגרות בכלל הספק, אפילו אם עשהו שליח לקבל להן קידושין ואפילו אמרו שכסף הקידושין יהיו שלו, כיון דמצוה עליו לקדש בתו שברשותו, אינו מניח מצוה המוטל עליו ועושה מצוה אחרת, ואם יש לו כמה בנות קטנות לאביי כולן בכלל ספק קידושין, לרבא אינן מקודשות דהויין קידושין שאינן מסורים לביאה ואם יש לו בת אחת קטנה היא מקודשת.

סיכומי התוספות

כב. לתוס' גדר דקידושין שאין מסורים לביאה היינו דנאסרו ע"י הקידושין.

מי שיש לו שתי כתי בנות משני נשים ואמר קדשתי את בתי הגדולה ואיני יודע איזה, לר"מ כולן אסורות דכולן בכלל גדולה חוץ מקטנה שבקטנות, ולרבא רק אם בשעת הקידושין ידע איזה קידש ואח"כ נתערבו, ולרבי יוסי דלא מחית איניש נפשיה לספיקא אינן מקודשת כיון דאמר בתו הגדולה ואם יתערבו אח"כ יהיו כולן אסורות.

המקדש אחת משתי אחיות ואינו יודע איזה קידש ומת אם יש לו אח אחד חולץ לשתייהן, ב' אחים א' חולץ ואח"כ מיבם אח השני את השניה, ואין הראשון מיבם קודם דשמה פוגע באחות זקוקתו, ולרבא כל זה היינו דוקא אם פירש בשעת קידושין איזה קידש.

שנים שקידשו שתי אחיות ואין ידוע מי קידש מי, שניהם נותנים שני גיטין לשתי הנשים, מתו לזה אח ולזה אח שניהם חולצין, לזה אח ולזה שנים האח האחד חולץ לשתייהן, והשנים הראשון חולץ והשני מיבם, ואין הראשון מיבם לפני שאחיו חולץ דשמה פוגע ביבמה לשוק.

יום שני פרשת קדושים - כ"ד ניסן תשע"ו

דף נ"ב ע"א

מי שיש לו ה' בנים ואמר למי שיש לו ה' בנות אחת מבנותיך מקודשת לאחד מבני שעשו הבנים אביהם שליח - כל אחת מהבנות צריכות ה' גיטין, ומזה הוכיח הש"ס דקידושין שאין מסורים לביאה הוי קידושין ודלא כרבא^{כג}.

מעשה במי שליטת תאנים של שביעית בשדה של כמה נשים וקידשן בהן ע"י אחת מהן שהיתה שליח לקבל בשביל כולן - ואמרו חכמים דמקודשות, ושמעינן מזה דאפשר לקדש בפירות שביעית והן זכו בה ולא אמרינן דניתן רק לאכילה, ושמעינן דאילו לא הייתה של שביעית אלא של גזל לא היו מקודשות, ושמעינן דאשה נעשית שליח לקבל קידושין לחברתה אפילו במקום שנעשית לה צרה^{כד}.

גזל ולא נתיאשו הבעלים - שניהם אינם יכולים להקדישו, הגזלן מפני שאינו שלו והבעלים לפי שאינו ברשותו.

חטף סלע מחבירו וקידשה בו - אינה מקודשת ודלא כר"ש דאמר סתם גזילה נתיאשו בהן הבלעים, ואם חטף מידה וקידשה בו אם נשתדכו מקודשת דמחלה לו.

אריס שלקח בצלים משדה בעליו וקידש בהן אשה - אינה מקודשת דמי מחל לו חלק של בעה"ב, אבל אם קידשה באגודה של בצלים מקודשת דהבעה"ב יכול ליקח אגודה אחרת כנגדו.

העושה שכר מתמרים של חבירו וקידש אשה בפסולת התמרים, ובא בעה"ב ואמר לו למה לא לקחת מאלו שהן יותר טובים - אינה מקודשת דרק לענין תרומה מצינו דהתורם שלא מדעת בעה"ב ובא בעה"ב ואמר כלך אצל יפות תרומתו תרומה דמהני גילוי דעתו דניחא ליה כיון דעומדת לתרום.

כהן המקדש בחלקו בין קדשי קדשים בין קדשים קלים - לר"מ ורבי יוסי אינה מקודשת, ואפילו לרבי יוסי הסובר דקדשים קלים הן ממון בעלים היינו מחיים אבל לאחר שחיטה משולחן גבוה זכו ואינם שלו, דכתיב 'וזה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש' דחלקו של הכהנים הושווה לחלקו של המזבח, ולרבי

כג. ישיב א' מבנותיו ואמר המשודך בתך מקודש לי קידש המשודכת, ר"ת מצדד גם אם לא ישיב דקידש הגדולה משום לא יעשה כן במקומינו, ולא עשה כן למעשה.

כד. לכתחלה אסור לקנות סחורה מפירות שביעית דכתיב לאכלה ולא לסחורה ובדיעבד המקח קיים וכן אם קידש בה אשה.

יהודה מקודשת דכתיב וזה יהיה לך מן האש לך ולכל צרכיך. **המקדש במעשר שני** - לר"מ בין בשוגג ובין במזיד אינה מקודשת, לרבי יהודה בשוגג לא קידש במזיד קידש. **המקדש בהקדש** - לר"מ במזיד קידש בשוגג לא קידש, ולרבי יהודה בשוגג קידש במזיד לא קידש^פ.

אין נשים נכנסות לעזרה, והא דתנן המקדש אשה בקדשים שייך באופן שאביה קיבל קידושין בעזרה או דשלחה שליח לשם או דדחקה ונכנסה^ק.

יום שלישי פרשת קדושים - כ"ה ניסן תשע"ו

דף נ"ג ע"א

המקדש בחלקו - לר"מ ולרבי יוסי אינה מקודשת, ובתחלה חלק רבי יהודה דמקודשת, לרבי יוחנן עמדו למנין ורבו האומרים דאינה מקודשת וחזרו בהם האומרים דמקודשת, לרב לא עמדו למנין ולא חזרו בהם ועדיין היא מחלוקת.

תניא בתורת כהנים דאין לכהנים זכיה בחלקם ולכן אינם יכולים למכור חלקם בקרבן זה בשביל קרבן אחר אלא חולקין כל קרבן לכל הכהנים, לא במנחות כנגד זבחים ולא במנחות כנגד עופות אע"פ שקמו תחתיהם בדלות, ואפילו עופות נגד זבחים אע"פ ששניהם מיני דמים, ואפילו מנחות כנגד מנחות אע"פ ששניהם מעשיהם ביד, ואפילו מחבת נגד מחבת ששניהם מעשיהם קשים או מרחשת כנגד מרחשת ששניהם מעשיהם רכים, ואפילו שניהם קדשים קלים, וסתם תורת כהנים הוא רבי יהודה ושמעין מזה דרבי יהודה חזר ממה דסובר דיש לכהן זכיה בחלקו.

'לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו' - איש חולק בקדשים אפילו הוא בעל מום, ואין קטן חולק אפילו הוא תם.

מ' שנה ששימש שמעון הצדיק נשתלחה ברכה בלחם הפנים וכל כהן המגיעו כזית יש אוכל ושבע ויש אוכל ומותר, מכאן ואילך נשתלחה מארה בלחם הפנים וכל כהן מגיעו כפול הצנועים מושכין ידיהם והגרגרנים חוטפים חלקו וחלק חברו.

המקדש במעשר שני - לר"מ אינה מקודשת, דכתיב 'וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא קודש לה', לה' הוא ולא לקדש בו אשה, או משום דכתיב לה' הוא דבהוייתו יהא לה', אבל המקדש בתרומה, תרומת מעשר, חלה, שביעית, מקודשת.

דף נ"ג ע"ב

המקדש במעשר שני - לרבי יהודה בשוגג לא קידש ובמזיד קידש, דסובר דמזון הדיוט הוא, והטעם דבשוגג לא קידש או משום דאילו היתה האשה יודעת שהוא מעשר לא קבלתו לשם קידושין משום הטרחה להעלותו לירושלים אבל אם אמרה שאינה מקפדת אין צריכים לבדוק אותו אם מקפיד, או משום דגם הבעל לא היה רוצה לקדשה במעשר שני דאינו שוה שוה פרוטה אלא בירושלים וצריך לקבל עליו אחריות עד שתגיע לשם, או אינו צריך לקבל אחריות אך שמא יארע

אונס ותאמר לו קידשתני בדבר שלא נהנית, ולכן גם אם היא אינה מקפדת צריכים לבדוק אותה^פ.

המקדש בהקדש - לר"מ במזיד קידש ובשוגג לא קידש, לרבי יוחנן או משום דשניהם מקפידים שלא לעבור איסור ולחלל הקדש על ידם, או דרך היא מקפדת שאינה נהנית מחילולו דאם לא תקבלנו יצטרך לקדשה בהיתר משלו, אבל הוא אינו מקפיד משום דמקדש אשה בכסף שאינו שלו.

לשיטת רבי יוחנן אין מעילה בהקדש אלא באוכלים אבל המוציא מעות הקדש בין בקידושין ובין במכר אין לו מעילה דעדיין שם הקדש עליהן כיון דאילו ידע לא היה מוציא.

גזבר המפקיד מעות הקדש שאינם צוררים אצל שולחני ולא הודיעו שהן של הקדש והוציאן השולחני הגזבר מעל דהמקפיד מעות מותרים לשולחני ידע שישתמש בהם, ואם הפקיד אצל בעה"ב כיון דאסור לו להשתמש בהן אם הוציאן הבעה"ב מעל, ואם הקפיד אצל חנוני לרבי יהודה דינו כשולחני דצריך מעות לקנות סחורה, לר"מ חנוני כבעה"ב דדיי לו במיעוט מעות, ולשיטת רבי יוחנן היינו ר"מ לשיטת רבי יהודה אבל ר"מ עצמו סובר דאין הקדש מתחללת בשוגג.

יום רביעי פרשת קדושים - כ"ו ניסן תשע"ו

דף נ"ד ע"א

לר"מ המקדש אשה בהקדש בשוגג אינה מקודשת, לרבי יוחנן ובר פדא דאין מעות הקדש יוצא לחולין בטעות דמקח טעות הוא, ופטור גם מקרבן מעילה, ואין מעילה בשוגג אלא באוכל או מדליק נר דהקדש שהוציא הקדש מן העולם, לרב לר"מ יש מעילה בהוצאת מעות הקדש, ומשנתנו דבשוגג אינה מקודשת היינו בכתנות כהונה שלא בלו דעדיין ראויין לעבודה דהוקדשו מתחלה ליהנות מהן שוגגין דלא נתנה התורה למלאכי השרת^פ, ואחר שבלו דאין ראויין לעבודה הרי הן כשאר הקדש, לרבי יהודה בשוגג קודש דניתנו לכהנים ליהנות רק אחר שגמרו העבודה ולא לשאר הנאות.

יש מעילה בשופר שבמקדש שכתוב עליו 'תקלין חדתין' - כיון שעומדים לקרבנות ציבור^ק, ובשופר שכתוב עליו 'עתיקין' - כיון שאין עומדין לקרבנות אלא לחומת וצרכי תיקון העיר לת"ק אין מועלין בהם, וכן לרב בדעת ר"מ דאין מעילה משירי הלשכת דלא ניתנה תורה למלאכי השרת שלא ליהנות מחומת העיר ושלא לישב בצילה, לרבי יהודה מועלין בעתיקין.

אבני ירושלים שנשרו - לשיטת רב בדעת ר"מ אין בהם מעילה כיון דניתן ליהנות מהן בהתר לישוב בצילם משום דלא ניתנה תורה למלאכי השרת שוב אין מעילה בהן כלל, ונחלקו התנאים בדעת רבי יהודה אם יש קדושה באבני החומה.

כרם רבעי כשמחלל פירותיו להעלות הדמים לירושלים לב"ש בעליו א"צ להוסיף חומש ולבערן בשנת הביעור דלא ילפינן ממעשר, לב"ה צריך להוסיף חומש ויש לו ביעור דילפינן קודש קודש ממעשר.

כרם רבעי לב"ש נקראת כרמך ויש חיוב פרט ועוללות

סיכומי התוספות

פ. ואינו יכול לקדש עם הטובת הנאה שבה דאי אפשר ליקח ממון עליה דמזון גבוה הוא.

ז. לתוס' מותרות ליכנס.

ח. וכן סובר תוס' דמקודשת היא מיד אפילו בגבולין.

ט. ועדיין לא נתחנכו דיש עליהן רק קדושת בדק הבית ולכן במזיד קידש ולרבי יהודה גם בשוגג, אבל נתחנכו יש עליהן קדושת כלי שרת ואין יוצאין לחולין ואינה מקודשת.

י. ולרבי יוחנן דלר"מ אין מעילה במעות בשוגג היינו ששקל כנגדן משקולות.

דף ג' ע"א

אין לוקחים בהמה במעות מעשר שני חוץ לירושלים - דכתיב 'וצרת הכסף בידך', ושוא תכחיש בטורח הדרך².

לקח בהמה במעות מעשר שני בשוגג - כופין המוכר להחזיר הדמים דמקח טעות הוא דאילו ידע הלוקח שהן מעות מעשר שני לא היה לוקח בהן בהמה דטרחה הוא להוליכה לירושלים, במזיד לת"ק תעלה ותאכל בהמה בירושלים³, לרבי יהודה דווקא אם מתכוין להקריב בהמה לקרבן שלמים, אבל אם נתכוין להוציא מעות מעשר שני לחולין קונסין המוכר ויחזיר המעות ללוקח כיון דהאיסור נמצא אצלו.

המקדש אשה במעשר שני במזיד - לרבי יהודה מקודשת היינו באשה שיודעת שאין מעשר שני מתחלל ע"י קידושה ועולה ואוכלת בירושלים.

אין לוקחין בהמה טמאה עבדים וקרקעות במעות מעשר שני אפילו בירושלים, ואם לקח כופין המוכר להחזיר הדמים, ואם ברח המוכר יקח הלוקח מעות משלו ויאמר כל מקום שהמעות ביד המוכר יהיו מחוללות על אלו ויעלם ויאכלם בירושלים.

דף ג' ע"ב

המקדש באיסורי הנאה - אינה מקודשת ואם מכרן וקידש בדמיהן מקודשת.

ערלה אסור באכילה - דכתיב 'ערלים לא יאכל' ואסור בהנאה שלא יצטבע בו ובקילפיו דשומר פרי כפרי דכתיב 'וערלתם את ערלתו' ולא ידלק בו את הנר³².

כלאי הכרם אסורין בהנאה - דכתיב 'פן תקדש' ודרשינן פן תוקד אש, ואינו תופס דמיו כהקדש.

כל מקום שנאמר 'לא יאכל' או 'לא תאכל' או 'לא תאכלו' - אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה משמע עד שיפרט לך הכתוב דהנאתה מותרת כדרך שפרט התר הנאה בנבילה.

שור הנסקל ששחטו לאחר שנגמר דינו - אסור באכילה שנאמר 'ולא יאכל את בשרו' דעל כרחק אינו בא לומר דאסור באכילה אחר סקילה שהרי נבילה היא, ולא בא לומר דשור הנסקל אסור בהנאה דלא ילפינן איסור הנאה מלא יאכל אלא אם ילפינן ממנו גם איסור אכילה ואיסור אכילה דשור הנסקל ילפינן מאיסור נבילה.

שור הנסקל אסור בהנאה - כיון דאם שחטו אסור בהנאה דילפינן איסורו ממה דכתיב 'ולא יאכל את בשרו' וכל מקום שכתוב לא יאכל אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה במשמע, וכל שכן כשסקלו דאסור בהנאה.

'ובעל השור נקי' - לשון נקי הוא לשון איסור הנאה, דלא רק בשרו אסור וכדכתיב 'ולא יאכל את בשרו' אלא גם עורו אסור בהנאה, וי"א דאיסור הנאה עורו ילפינן מולא יאכל את בשרו את הטבל לבשרו, ובעל השור נקי היינו דתם פטור מחצוי כופר, ואם הרג ולדות אינו משלם דמי ולדות.

שמעון העמסוני היה דורש כל מקום שנאמר 'את' שבא לרבות, כשהגיע ל'את ה' אלוקיך' תירא פירש שירא לרבות להשוותו למורא המקום, ואמר כשם שקבלתי שכר על הדרישה כך אקבל שכר על הפרישה, עד שבא ר"ע ולימד דאת לרבות תלמידי חכמים.

והעניים אוכלין אותן בירושלים או פודין אותן ומעלין דמיהן לירושלים, לב"ה לא נקראת כרמך ופטורים מפרט ועוללות והכל יורד לגת.

גזבר ששלח מעות ביד פיקח ונזכרו הגזבר והשליח עד שלא הגיע אצל חנוני, לרבי יהודה דבשוגג מתחלל במזיד אין מתחלל חנוני מעל לכשיוצא המעות ולא בעה"ב ושליח.

הפודה מעשר שני שלו מוסיף עליו חומש, ניתן לו המעשר במתנה לר"מ דמעשר שני ממון גבוה הוא ואינו שלו אינו מוסיף חומש, לרבי יהודה דממון הדיוט הוא מוסיף חומש, ניתן לו טבל במתנה למ"ד מתנות כל זמן שלא הורמו לאו ממון גבוה הוא אין שם מעשר עליו וחייב להוסיף חומש.

הפודה נטע רבעי שלו למ"ד דילפינן ממעשר דמוסיף עליו חומש, לרבי יהודה דמעשר ממון הדיוט הוא גם בנייתן לו במתנה, ולר"מ דמעשר ממון הקדש הוא רק אם ניתן לו במתנה בשעה שהם סמדר שאין שם רבעי עליו, ולרבי יוסי גם סמדר יש עליו פרי.

משך מחבירו מעשר שני בסלע - לרבי יהודה דמעשר שני ממון הדיוט הוא נקנה במשיכה ולכן אם עמד בשתיים נותן סלע ונשתכר סלע, לר"מ דממון גבוה הוא אינו נקנה אלא במעות כדין הקדש.

הלכה כר"מ דמעשר שני ממון גבוה הוא כיון דסתם התנא כדבריו במסכת עדיות שכל דבריהם העידו מפי הגדולים והלכה כמותן והוא המשנה דכרם רבעי דאע"פ דחייב בחילול כדין מעשר שני ואעפ"כ אינו בכלל כרמך וכולו לגת.

הלכה כרבי יהודה דהקדש מתחלל רק בשוגג ולא במזיד דסתם התנא כמותו במשנה דגזבר ששלח מעות ביד פיקח.

דף ג' ע"א

בהמה שנמצאת מירושלים למגדל עדר וכמידתה לכל רוח חיישינן שיצאת מירושלים ורוב בהמות היוצאת ממנה זבחים הם, ואינה נקרבת דאין ידוע של איזה קרבן היא, דאם זכר הוא ספק עולה הוא או שלמים או תודה, ואם הוא בן שתי נשים שמא הוא אשם, ואם הוא בן שנה שמא אשם מצורע או אשם נזיר הוא, ואין חוששין שמא פסח הוא דזהירים בו להקריבו בזמנו ושלא בזמנו הוי שלמים, ואם נקבה היא שמה שלמים או תודה היא, ואם היא בת שתי נשים שמא היא חטאת.

אדם שמצא בהמה שתולין שהיא של זבחים ורוצה לעשות לה תקנה - לרב אושעיא לפי ר"מ קדושת הגוף מתחלל במזיד בלי מום בין קדשי קדשים בין קדשים קלים כשם דסובר דיש מעילה בהקדש במזיד כיון שמתכוין להוציאה לחולין, ויחללו על דמים אם הוא זכר יביא בדמיה עולה ושלמים ותודה ויביא עמה גם לחמי תודה ואם היא נקיבה יביא בדמיה שלמים ותודה, אבל לרבי יהודה כשם דאין מעילה במזיד בקדשי בדיק הבית כך אין קדושת הגוף מתחלל, ולרבי יוחנן גם לר"מ אסור לחללו כשהיא תמימה עד שיהא בה מום.

מצא נקיבה בת שנתה - חיישינן שמא היא חטאת ואינה בת הקרבה מספק דאינה בא נדבה ואינו יכול להתנות תנאי על דמיה, וכונסין אותה לכיפה ואין נותנין לה מזונות והיא מתה מאיליה.

סיכומי התוספות

ל. לתוס' מעיקר הדין מותר להוליך בהמה לירושלים ולאוכלה שם ואין צריך כסף שיש בו צורה ואסור מדרבנן גזירה שמא יגדל עדרים עדרים. לא. ולרבנן דאין מתחללין מדרבנן אפילו בדעיבד היינו בבעל מום אבל תמימה הראוי לשלמים תעלה ויאכל במקום. לב. ושלא כדרך הנאה מותר ואם יש בו שוה פרוטה אפשר לקדש בו, או אפילו יש בו שוה פרוטה הוי קידושי טעות דסברא שיש בה הנאה כדרך הנאתו.